

T. B. M. M.**TUTANAK DERGİSİ****68 inci Birleşim****9 Mart 2005 Çarşamba**

3.- *Devlet Memurları Kanunu ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/946) (S. Sayısı: 827) (xxx)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada. Hükümet?.. Burada. Komisyon raporu 827 sıra sayıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Sayın Akif Hamzaçebi; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Hamzaçebi, süreniz 20 dakika.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 827 sıra sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile çeşitli kanunlarda değişiklik yapan kanun tasarısı hakkında Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarı, genel gerekçesine bakıldığında, bütçe kanunlarına, Anayasanın 161 inci maddesi hükmüne aykırı olarak konulan hükümlerin kendi ilgili yasasına taşınması gerektiği düşüncesinden hareketle hazırlanmıştır. Anayasanın 161 inci maddesine göre, hepinizin bildiği gibi, bütçe yasalarına, bütçeyle ilgili olmayan hükümlerin konulmaması gerekir; ancak, eski yıllardan beri, hükümetler, bütçe yasasının yasalaşma sürecindeki özel konumu, Cumhurbaşkanınca bir kez daha görüşülmek üzere iade edilememesi gibi nedenleriyle, ihtiyaç duydukları çeşitli kanun hükümlerini veya kanun değişikliklerini bütçe yasalarına koyarlar. Bunlar, Anayasa Mahkemesine götürüldüğünde, iptal davası konusu olduğunda, Anayasa Mahkemesi de bunları bugüne kadar iptal etmiştir.

Nitekim, en son, 2003 Yılı Bütçe Yasasına ilişkin olarak, onun bazı hükümleri nedeniyle Cumhuriyet Halk Partisinin açmış olduğu dava Anayasa Mahkemesinde sonuçlanmış ve 2004 yılında verilen bir kararla, bu hükümler Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Şimdi, hükümet, bu gerekçeden hareketle, Anayasaya şekli aykırılığı giderip, bunları ilgili yasalarına taşımak amacıyla bu tasarımı hazırlamış gözüküyor. Ana amaç bu; ama, tasarıya baktığımızda, gerçekte bu ana amacın biraz gölgede kaldığını, bunun dışında çok önemli yasa değişikliklerinin bu tasarının kapsamında olduğunu görüyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna toplam 38 madde olarak gelen tasarı, komisyondan 48 madde olarak çıkmıştır; ancak, komisyonda görüşülme sürecinde toplam 66 önergeyle, çeşitli yasa değişikliklerinin yapılması kabul edilmiştir. Bu, kanun tekniği açısından çok önemli bir durumdur, bunu dikkatinize sunmayı görev biliyorum. Tasarı bu şekliyle, kabul edilen bu kadar sayıda önerge nedeniyle bir bütünlük taşımaktan uzaklaşmıştır. Artık, bunun içerisinde her şey var olmuştur.

Nitekim, kamuoyunda bunun ismine "torba yasa" denmiştir; yani, içinde ne ararsanız var. Tekelin usulsüz bir ihalesinin bu tasarıyla düzeltilmesinden, yeşilkart sahibi vatandaşlarımızın tedavi hizmetleri nedeniyle, tedavileri nedeniyle almış oldukları ilaçlardan kesinti yapılmasına kadar; kablolu TV hizmetlerinin ayrı bir şirket olarak örgütlenmesinden, bütçedeki yatırım tavanının aşılmasına kadar çok çeşitli hüküm bu tasarıda yer almıştır.

Yasalaşma süreci açısından, yasa yapma tekniği açısından bunun son derece sakıncalı olduğunu belirtmek isterim. Çok önemli konular, komisyonlarda, bazı bürokratların getirmiş oldukları önergelerle kabul edilmiştir, düzenlenmiştir. Bunlar Bakanlar Kurulundan geçerek gelmemiştir. Bu çok önemli konularda, biz, Bakanlar Kurulunun iradesini bu düzenlemelerin arkasında görmeyi isterdik. Bu, işin bir yanı.

Tasarının bunlar dışında yapmış olduğu çok önemli birtakım düzenlemeler vardır. Bunları, biraz önce saydığım bu konudan çok daha önemli buluyorum. Hepinizin bildiği gibi, Türkiye, 2001 yılı krizi yaşadı. 2001 yılı krizinin temelinde, malî kesimin krizi ve özelde de bir bankacılık kesiminin yaşadığı kriz vardı ve bu krizin sonuçlarını, etkilerini, hâlâ, toplum olarak, ekonomi olarak yaşıyoruz, bunu hissediyoruz. Böyle bir dönemden geçen Türkiye, çeşitli konularda, sistemini, daha saydam, daha hesap verebilir bir hale getirmek amacıyla birtakım yasal düzenlemeler yapmıştır. Örneğin, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 2002 yılında çıkmıştır, 57 nci hükümet döneminde çıkmıştır. Amaç nedir; artık, kamunun borçlanması daha saydam kılmak, daha görünebilir, daha hesap verebilir kılmak, yapılan her türlü işlemi Parlatmentonun, Meclisin bilgisine sunmak ve bu işlem ve eylemlerin arkasında Meclisin iradesini sağlamak. Böylesi önemli bir düzenlemedir 4749 sayılı Yasa; ama, hükümetin yapmış olduğu, bu tasarıyla getirmiş olduğu birtakım düzenlemelere baktığımızda, 4749 sayılı Yasanın kabul etmiş olduğu bazı temel doğruların rafa kaldırılmakta olduğunu görüyoruz. Bu, son derece önemli bir durumdur. Hükümet, bankacılık krizi ve yüksek kamu açıklarından dolayı hızla artan borç stoğuyla kendini gösteren ve başta işsizlik ve yüksek reel faizler olmak üzere, toplum olarak maliyetini çektiğimiz uygulamalardan hiç ders almamış gözükmektedir.

Eskinin kötü alışkanlıklarına âdeta geri dönüşmektedir.

Bakın, ne yapılmaktadır; 4749 sayılı Yasada öngörülen değişikliklerle ne yapılmaktadır? Bu konuda iki düzenlemeyi ben bilginize sunmak istiyorum. Birincisi, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun ilgili maddesinde yapılan bir düzenlemeyle, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun hazineye olan borçlarının silinmesi halinde, bu silme işlemi bütçede gösterilmeyecektir.

4749 sayılı Yasa neyi düzenlemektedir; Hazinesinin ihraç etmiş olduğu devlet içborçlanma senetleriyle doğan alacaklarından herhangi bir şekilde vazgeçilmesi, ilgili mevzuatına göre bunların silinmesi halinde, bunun karşılığının bütçede olması şarttır; bütçede gösterilmesi gerekir. Bunun nedeni, hükümetlerin almış olduğu politik kararların maliyetini toplumun bilmesidir, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilmesidir, kesinhesap kanunu tasarılarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında bunun Meclis denetimine sunulmasıdır; ama, yapılan düzenlemeyle, bu işlem, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminin dışına çıkarılmaktadır.

Nedir Şu anda Hazine M¼steŐarlıđı -Hazine- ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun iliŐkisi? Baktığımızda, Şöyle bir tablo çıkıyor karŐımıza: Şu anda Hazinesinin TMSF'ye vermiŐ olduğu devlet iborlanma senetlerinin tutarı faiz dahil 62,4 katrilyon liradır; Yeni T¼rk Lirası cinsinden 62,4 milyar Yeni T¼rk Lirasıdır. Bunun, 18,5 milyar Yeni T¼rk Liralık kısmının vadesi geçmiŐtir, 25,5 Yeni T¼rk Liralık kısmının vadesi hen¼z gelmemiştir; toplam 44 trilyon liralık kısmını, TMSF, Şu an Hazineye ödemekle karŐı karŐıyadır.

44 milyar Yeni T¼rk Lirasıyla durum bitmiyor. Biraz önce belirttim, Hazinesinin TMSF'ye verdiği senetlerin toplamı 62,4 milyar Yeni T¼rk Lirası; yani, 62,4 katrilyon T¼rk Lirası. Bunun 18,4 milyar Yeni T¼rk Liralık kısmının hen¼z vadesi gelmedi. Hepsini topladığımızda rakam 62,4 milyar Yeni T¼rk Lirasıdır; Hazinesinin, TMSF'den, gelecekte doğacak olanlar da dahil olmak üzere olan alacağı.

H¼k¼met, bu tasarıyla, bu alacağı silmenin altyapısını oluŐurmaktadır; ben bu alacağı sildiğim zaman, bunu b¼tde göstermeyeceğim. Peki, h¼k¼metin temel gerekçesi neydi; bu krizin temelinde bankacılık krizi vardı ve onun da teŐhisi, bu bankaların hortumlanması olarak yapılmıŐtı. Ben, aynı ifadeyle devam ediyorum. Eğer, hakikaten bu bankalar hortumlandıysa - ki, bu niyetin olduğunu biz de kabul ediyoruz- o zaman, yapılması gereken, bu kaynakları, bankalardan çekilen bu kaynakları geri almaktır; ama, h¼k¼met, ondan önce, bu rakamı b¼tde göstermemenin hazırlığına girmiŐtir.

Amaç, eğer, TMSF'nin bilançosunu düzeltmekse, bu, daha saydam bir Şekilde de yapılabilirdi. Bu Şekilde yapılacak bir iŐlemin b¼tde nasıl gösterileceğinin, bunun Parlamentonun bilgisine ve denetimine nasıl sunulacağının düzenlemesi de burada yapılmalıydı; bunu, maalesef, göremiyoruz.

H¼k¼metin, bu tasarıda, b¼t ilkelerine, b¼tde saydamlığa vurmuŐ olduğu ikinci darbe de Őudur değerli arkadaşlar: Tasarının geçici 5 inci maddesine göre, bazı barajların inŐaatında dışproje kredisiyle sağlanacak olan kaynaklar b¼tde gösterilmeyecektir. 4749 sayılı Yasa 2002 yılında Şu hükm¼ getirmiŐti: "Her türlü krediyle finanse edilen projelerin kaynağı, avansın - kredinin- kullanımı öncesinde b¼tleŐtirilir, mutlaka b¼tüye girer, ondan sonra bunun harcaması yapılır. Nitekim, 2003 yılı b¼tlerinden itibaren; yani, 2003, 2004 ve 2005 yılı b¼tlerinde, b¼t¼n dışproje kredileriyle karŐılanan projelerin, dıŐprojeden kaynaklanan kısmı b¼tde gösterilmektedir.

Tabi¼ ki, Meclis bu denetimi yapacaktır, bu izni, yür¼tme organına, h¼k¼mete verecektir, sonuçlarını da izleyecektir; ama, h¼k¼met, iki barajın inŐaatında, bu kuralın istisnasını getirmektedir. Meclis, h¼k¼mete, 10,1 katrilyon liralık bir yatırım b¼tesi izni vermiŐtir. Tabi¼, yatırım tavanının artırılması, bizim hoŐumuza gider. Bu, 10,1 katrilyon liralık tavanı artıracak her türlü tasarıyı, burada, biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak desteklemeye hazırız; ama, bunları b¼tde gösterelim. B¼tenin dışına aldığınız zaman, b¼tedıŐı bir işlem yapıyorsunuz; bir Őeyi Meclisin bilgisinden, iradesinden, denetiminden kaırılıyorsunuz demektir.

Ayrıca, ben soruyorum; neden iki tane barajla sınırlı? Eğer, gerçekten, yatırımları artırmak istiyorsak, belki böyle bir gerekçe söylenecektir, neden iki barajla sınırlı? Yatırım programımızda, bizim, hiç ödenek ayrılmamıŐ olan veya yeteri kadar ödenek ayrılmamıŐ olan

dünya kadar projemiz var. Trabzon'un Atası Galyan Barajı inşaatı yıllardır bekliyor, Karadeniz Sahil Yolu Projesi bekliyor. Bunun gibi daha birçok proje sayabiliriz. Neden bu projeler için dışproje kredisi yolu açılmıyor? Eğer, bu doğru bir şeyse, onlar için de açalım, onlar için de, bütçede göstermeden, bu yatırım tavanını artırma imkânını getirelim.

Değerli arkadaşlar, biz, bunları, bütçe disiplininin vazgeçme olarak anlıyoruz. Zaten, hükümetin çok çeşitli tasarılarla bütçe disiplininin esnetme, bütçe disiplininin uzaklaşma arzularını görüyoruz. İçinde bulunduğumuz kırılğan ekonomik ortamda, bu hareketlerin, bu tip düzenlemelerin ekonomide çok olumsuz yansımalarının olacağını belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bununla bitmiyor, tasarının bütçe disiplininin uzaklaşmasının başka örneklerini de görüyoruz. Tasarı, bazı maddeleriyle bazı tahkim düzenlemeleri getirmektedir. Tahkim, kamu kurumlarının birbirleriyle olan borç ve alacak ilişkilerinde borç ve alacakların birbirlerine mahsup edilmesi suretiyle, ortadan kaldırılması amacını güder. İlk bakışta kulağa hoş gelen, masum gelen bir düzenleme olarak gözükmektedir. Ancak, bu da eskinin kötü alışkanlıklarından biridir. Borcunu ödemeyen kurumları bir ödüllendirme anlamına gelebilir.

İkincisi, bu işlemde "mini tahkim" olarak isimlendirebileceğimiz bu tasarıda yer alan düzenlemelerde, bundan sonrası için, o kamu kurumlarının malî durumlarını iyileştiren herhangi bir adımı da görmüyoruz. Yani, bir tahkim yapıp, yeni bir sayfa açtım, bundan sonra bu kurumların malî durumlarını, malî tablolarını, malî yapılarını şöyle iyileştirdim diyebilecek bir düzenlemeyi burada görmüyoruz. Yani, sıfırlıyor tasarı, bundan sonra aynı kötü uygulamalar, yeni tahkim beklentilerini, yeni borç silme operasyonu beklentilerini artıracaktır. Ben, kabaca bir hesap yapmaya çalıştım. Tasarının öngörmüş olduğu üç dört kamu kurumundaki tahkimin toplam tutarı 4,3 milyar Yeni Türk Lirası, 4,3 katrilyon lira. Tasarı, bu rakamdaki bir borcu silme operasyonunu gerçekleştirmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarıyla düzenlenen ve bir kısmını biraz önce belirttiğim hususlar, içinde bulunduğumuz ekonomik süreçte son derece önemlidir. Son derece kırılğan bir ekonomik ortamdayız. Büyüme oranı, enflasyon artış oranındaki azalma, nominal faizlerdeki düşme gibi bazı ekonomik göstergelerin iyi olması nedeniyle, her şeyin iyi gittiği gibi bir izlenime kapılıyoruz. Bu doğru değil; bu, oldukça iyimser bir yaklaşım. Bu yaklaşımın çok ihtiyatla, çok dikkatle karşılanması gerekir. Bunların yanında birçok olumsuz gösterge var. Bunlarda, olumsuz göstergelerde iyiye doğru bir gidişi, maalesef, göremiyoruz. Bunlardaki kötüye gidiş, biraz önce belirttiğim bazı olumlu göstergelerdeki olumlu yanı da alıp götürebilecek niteliktedir.

Hepinizin bildiği gibi, borç stoklarında -rakamlarla vaktinizi almak istemiyorum- hiçbir azalma yok. Borç stokunun gayri safi millî hâsılaya oranına baktığımızda, orada meydana gelen, orada gözükken düşüşün de gerçekte kur etkisinden kaynaklandığını görürüz. Kurdaki bir yüzde 15'lik düzelmeye, bir yüzde 15'lik sıçramanın bütün dengeleri altüst edeceğini unutmayalım.

İçborç stokuna baktığımızda, içborç stoku nispeten kur etkisinin biraz daha az olduğu bir stok kalemidir; içinde döviz cinsinden borçlar olsa dahi. Oradaki azalmanın sadece 2002'den 2004'e gayri safi millî hâsılanın yüzde 1'i oranında olduğunu sizlere söylemek istiyorum.

Kur aşırı değerli, değerli arkadaşlar. Ocak ayındaki cari açık rakamını hepimiz biliyorsunuz. Bir önceki yılın ocak ayına göre yüzde 73 oranında artmıştır cari açık ve 1,6 milyar dolar seviyesine çıkmıştır. Bir ocak ayında ilk kez bu kadar yüksek bir cari açık rakamı çıkmaktadır. Ödemeler dengesi açısından son derece dikkat edilmesi gereken bir rakamdır, bir durumdur. Bunu sizin dikkatinize sunmak istiyorum.

Cari açıkta yıl sonu hedefi 10,6 milyar dolardır ve ocak ayı gerçekleşmesine göre bunun yüzde 16,4'ünü daha yılın ilk ayında, bir ayda gerçekleştirmiş durumdadır Türkiye. Bunun şubat-mayıs döneminde mevsimsel olarak artacağını dikkate alırsak, yılın ilk yarısı dolmadan cari açık hedefini hükümet revize etmek zorunda kalacaktır zannediyorum. Tabii ki revize etmek gibi bir durumu biz arzu etmeyiz; Türkiye'nin ödemeler dengesinde bir problem yaşamasını arzu etmiyoruz; ancak, düşük kurun yarattığı bu sanal ortamın rahatlığına da hükümetin kapılmamasını diliyorum, bu konuda hükümeti uyarıyorum; ancak, hükümetin, bu tip tasarıları gündeme getirmek suretiyle, âdeta ekonomide her şeyin iyi gittiği, bütün dengelerin yerinde olduğu gibi bir varsayıma sahip olduğu anlaşılıyor; gerçekte durum öyle değil. Bu tip tasarılar, bütçe disiplininin uzaklaşan, tahkim yapan, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Hazineye olan borçlarının silinmesi halinde bütçede gösterilmemesini hedefleyen ve bunun gibi daha birçok düzenlemesiyle bütçe disiplininin, saydamlıktan, hesap vermekten uzak bu tip tasarılar, ekonomideki kırılganlığı daha çok artırıp ekonomideki olumsuz göstergelerin daha ileri düzeye gitmesine neden olabilecektir. Tasarının belki birkısım maddelerinde bazı iyileştirici düzenlemeler var, o kadar çok madde içerisinde birkısım usule ilişkin bazı düzenlemeler var; ancak, tasarının bu yönüyle çok sakıncalı olduğunu düşünüyorum.

Yine, sözlerimi bitirmeden bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Tasarının bir maddesi, Türkiye Cumhuriyetinin yasama tarihinde örneği görülmemiş bir maddedir değerli arkadaşlar. Tasarının maddesi üzerinde söz alan arkadaşlarımız bu konuyu daha derinliğine açıklayacaklardır; ancak, şu kadarını söyleyeyim ki, Tekel Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu bir usulsüz ihalenin sonuçlarının, burada bu yasa tasarısıyla düzeltilmesine gayret edilmektedir. İlgili maddede görülecektir, Tekelin teknoloji kullanımında, makine değişimi işlemlerinde, ilgili mevzuata göre yeni makine kullanılması, yeni teknoloji kullanılması şarttır; ancak, tasarının ilgili maddesi, doğrudan Tekelin yapmış olduğu bir ihaleyi hedef alarak, eski makine alındığı söz konusu olan o ihalenin sonuçlarını düzeltmeye yöneliktir. Bunun, yasama tarihi açısından, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetleri açısından son derece yanlış, etik açıdan hoş olmayan bir durum olduğunu, Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri sırasında da bunun kabul edilmesinin, kabul edilmiş olup Genel Kurula gelmiş olmasının üzüntü verici bir durum olduğunu belirtmek istiyorum.

Sözlerimi burada bitiriyorum ve hepimize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.